

telaketju

LCA-työkalujen vertailu

Kaisa Ahonen, Minna Ainonen, Enni Arvez,
Aleksi Leppänen, Elina Lundén & Sofia Malin

Esityksen sisältö

- Toimeksianto
- PEF-ohjeistus
- LCA-työkalut tarkemmin
- Tulokset
- Yhteenveto

Toimeksianto

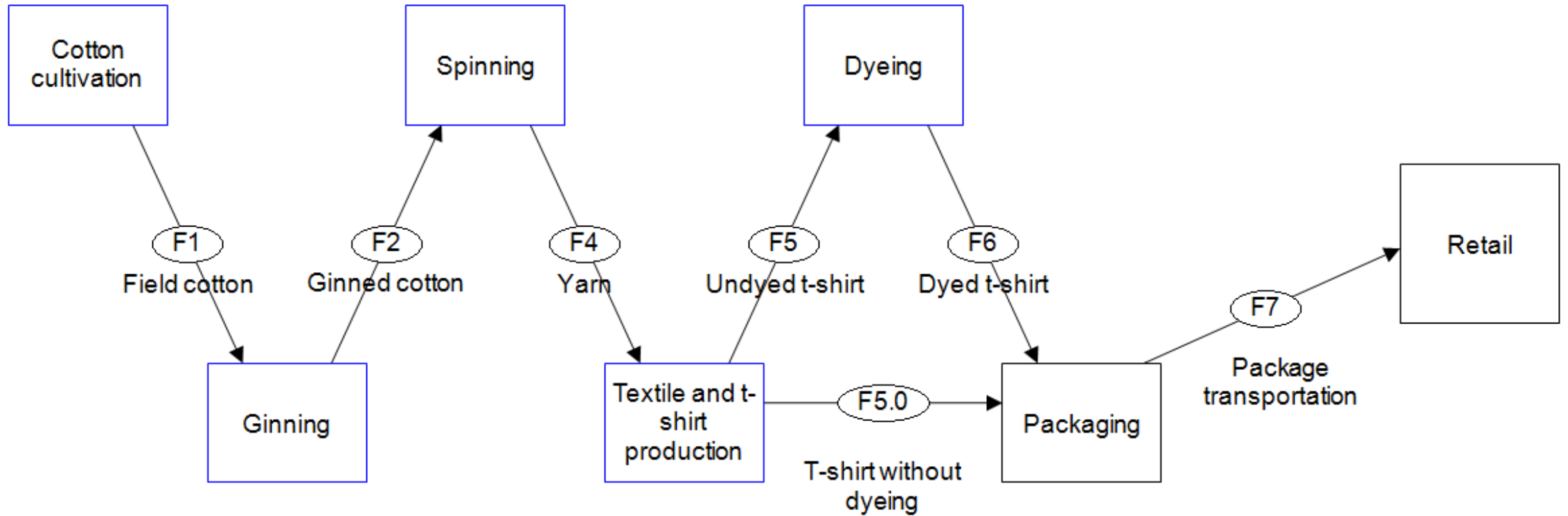
- Tehtävänä vertailla neljää eri ympäristövaikutusten laskentatyökalua
  - Noudattavatko PEF:iä (Product Environmental Footprint)?
  - Millaiseen käyttöön soveltuvat?
  - Kuinka helppokäyttöisiä ja luotettavia ovat?
  - Pystyykö vertailemaan kahta erilaista t-paitaa keskenään?
    1. Materiaali: mekaanisesti kierrätetty puuvilla 180 g/m² open-end
    2. Materiaali: neitseellinen puuvilla 130g/m² rengaskehrätty
- Rajaus: tuotteen elinkaari raaka-aineesta kauppaan (cradle-to-gate)
  - Kuluttajan osuus ja elinkaaren loppuvaiheet rajattiin pois
- Toimeksianto toteutettiin Turun ja LAB-ammattikorkeakoulujen opiskelijoiden yhteisenä tutkimuspajana

PEF

- Tuotteen ympäristöjalanjälki (PEF, Product Environmental Footprint) on Euroopan komission kehittämä elinkaariarviointiin perustuva menetelmä
  - Tuotteiden ympäristövaikutuksia arvioidaan kuudessatoista eri ympäristövaikutusluokassa
  - Euroopan komission tavoitteena on, että tulevaisuudessa kaikki ympäristöviestintä EU:ssa pohjautuu PEF:iin → Tasavertaiset sisämarkkinat
- Eri tuoteryhmille, kuten t-paidoille, on luotu omat menetelmäsääntönsä (PEFCR, Product Environmental Footprint Category Rules)
  - T-paidan PEFCR: https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/pdf/PEFCR_tshirt.pdf
- T-paidan elinkaaren tärkeimmät ympäristövaikutusluokat PEFCR:n mukaan:
  - Happamoituminen
  - Ilmastonmuutos
  - Pienhiukkaset
  - Luonnonvarojen ehtyminen – fossiiliset luonnonvarat
  - Luonnonvarojen ehtyminen – vesi
  - Rehevöityminen – makea vesi
  - Rehevöityminen – merivesi

Prosessikaavio (cradle-to-gate)

Vertailussa mukana olleet työkalut

- GaBi
  - <https://www.gabi-software.com/overview/product-sustainability-performance/>
- OpenLCA
  - <http://www.openlca.org/>
- HIGG MSI
  - <https://apparelcoalition.org/higg-product-tools/>
- Suomen Tekstiili & Muoti ry:n ympäristölaskuri
  - <https://www.stjm.fi/toiminta-alueemme/vastuullisuus/ymparistolaskuri/>

Laskureiden yleistiedot

GaBi

- Hinta määräytyy tilaajakohtaisesti
  - Esimerkiksi yhden yrityksen ensimmäinen lisenssi maksoi 1200 €, jonka jälkeen seuraavat lisenssit halvempia, tässä tapauksessa 600 €
- Kuka tahansa voi ostaa lisenssin
- Data tulee GaBin omasta tietokannasta
  - Tietokannan primaaridata on muodostunut globaalissa yhteistyössä yritysten, yhdistysten ja julkisten elinten kanssa
  - Voi ostaa ulkopuolisia lisätietokantoja erilaisiin aiheisiin liittyen
- Ei ole toimialakohtainen

OpenLCA

- Kaikille käyttäjille täysin ilmainen vapaan lähdekoodin ohjelmisto, jota kehittää ja ylläpitää GreenDelta
- Data tulee OpenLCA:n oman tietokannan lisäksi ohjelmaan syötettävillä ulkopuolisilla tietokannoilla, joista osa on ilmaisia ja osa maksullisia
- On ilmaisuudestaan huolimatta pätevä ohjelma, kunhan tietokannoista löytyy tarvittava data arviointien tekemiseen

Higg MSI

- Higg Material Sustainability Index on suunnattu vaatetuksen, jalkineiden ja kodintekstiilien parissa toimivien yritysten käyttöön
- Vaatii rekisteröitymisen ja laskuria ylläpitävän SAC:n (Sustainable Apparel Coalition) hyväksynnän käyttäjäksi
- Voi käyttää rajoitetusti ilmaiseksi
  - Maksullisen lisenssin hinta alkaen 165 \$ (n. 140 €)
  - Hinta riippuu hankittujen moduulien ja ominaisuuksien määrästä
- Data sekä jäsenyritysten tuottamaa että ulkopuolisista tietokannoista, esim. GaBi

STJM ympäristölaskuri

- Ei varsinainen LCA-työkalu, vain materiaalien ympäristövaikutusten arviointi
- Uusi työkalu: julkaistu elokuussa 2020
- Saatavilla Suomen Tekstiili & Muoti ry:n jäsenyrityksille ja alan oppilaitoksille
- Hinta: jäsenyrityksille jäsenmaksu (vuonna 2020: 300 € + 0,0035 % yrityksen liikevaihdosta), oppilaitoksille maksuton (mutta rajatut ominaisuudet)
- Data: Laskurin data on koottu useista erillisistä, julkisesti saatavilla olevista selvityksistä
  - Tiedot löytyvät laskurista sekä STJM:n nettisivuilta
  - Luvut ovat suuntaa antavia, eivät täytä hiilijalanjälkilaskennan ISO-standardia SFS-EN ISO 14067

Yleiset toimintaperiaatteet ja käyttö

GaBi

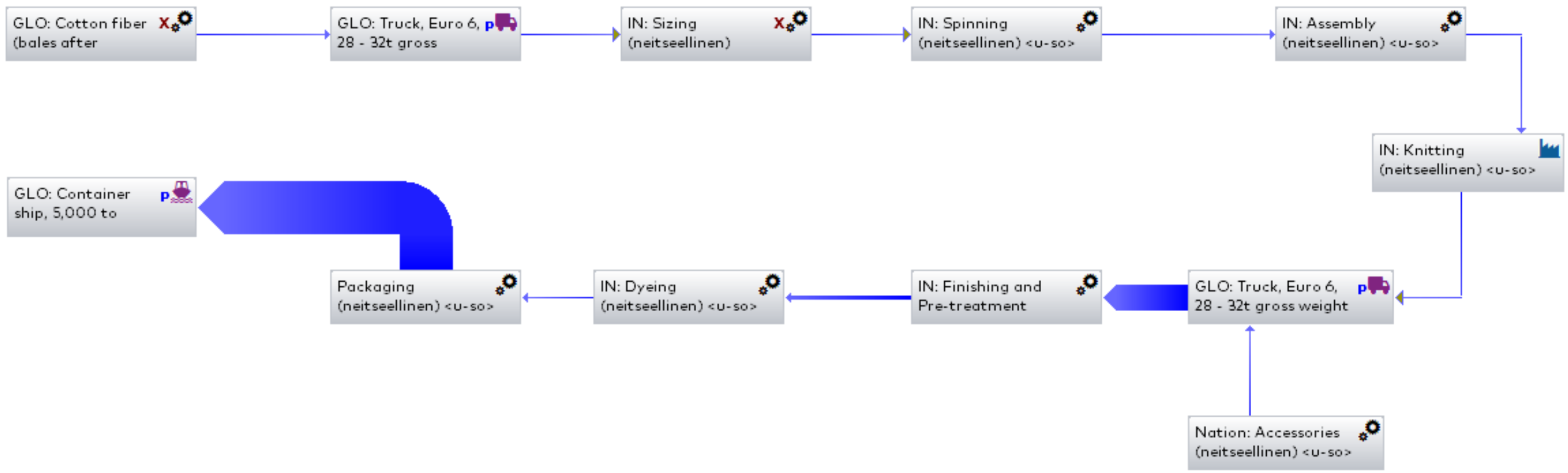
- Käyttö ilman minkäänlaista ohjausta ei ole helppoa
- Toimii verkkaisesti ja saattaa jäädä jumiin sekä ylikuormittua helposti
- Suhteellisen informatiivinen
- Ohjelman perusosaaminen on nopeasti omaksuttavissa ohjauksen avulla
- Tietoa on enemmän saatavilla kalliimman lisenssin avulla
- Pystytään hyödyntämään joko valmiita prosesseja tai luomaan omia prosesseja

Selection: T-paita (neitseel [...])

T-paita (neitseellinen)

Process plan: Mass [kg]
The names of the basic processes are shown.

OpenLCA

- Käytön aloitus on hankalaa, mutta aloitusruudusta pääsee suoraan ohjeiden pariin
  - Aloitusruudusta löytyy myös linkki keskustelupalstalle, josta voi kysyä neuvoa
- Maksullisilla tietokannoilla pystytään tekemään arviointeja kattavasti ja tulokset ovat vertailukelpoisempia verrattuna ilmaisiin
- Ohjelmaan pystytään hyödyntämään valmista dataa ja muokkaamaan sitä sekä syöttämään omaa dataa, kuten prosesseja ja virtoja
- Ohjelma on hyvin monipuolinen, mutta käyttö saattaa olla hidasta ja haastavaa

Higg MSI

- Soveltuu materiaalien ympäristövaikutusten arviointiin ja vertailuun, ei suoranaiseen LCA-laskentaan
- Melko nopeasti omaksuttava ja yksinkertainen
- Runsaasti muutettavia ominaisuuksia, esim. langan valmistusmenetelmät
- Yksityiskohtaiset käyttöohjeet

STJM ympäristölaskuri

- Ympäristölaskurilla voi arvioida materiaalien ympäristövaikutuksia
- Kaksi toimintoa:
  1. tuotekohtainen materiaalien ympäristövaikutusten vertailu
  2. tuotevalikoiman ympäristövaikutusten arviointi (saatavilla vain jäsenyrityksille)
- Laskuriin syötettäviä tietoja ovat tuotteen nimi, mahdollinen koodi, paino, kappalemäärä sekä materiaali

STJM ympäristölaskuri

Tuotteen tiedot

Tuotteen nimi:	<input type="text" value="testituote"/>
Koodi:	<input type="text"/>
Paino (kg):	<input type="text" value="0.2"/>
Kappalemäärä / raportointijakso:	<input type="text" value="1.0"/>

Ympäristövaikutukset

	Nykyinen koostumus	Vaihtoehtoinen koostumus	Erotus
Vedenkulutus / kpl:	620 L	0 L	-620 L
Päästöt ilmaan / kpl:	1 Kg CO2e	0 Kg CO2e	-1 Kg CO2e
Vedenkulutus / raportointijakso:	620 L	0 L	-620 L
Päästöt ilmaan / raportointijakso:	1 Kg CO2e	0 Kg CO2e	-1 Kg CO2e

Koostumus

Materiaali	Koostumus nyt	Vaihtoehto
Puuvilla	<input type="text" value="100"/>	<input type="text" value="0"/>
Kierrätyspuuvilla	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="100"/>
Luomupuuvilla	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>
Polyesteri	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>
Kierrätyspolyesteri	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>
Polyamidi	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>
Villa	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>
Viskoosi	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>
Silkki	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>
Muu	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>
Yhteensä:	<input type="text" value="100"/>	<input type="text" value="100"/>

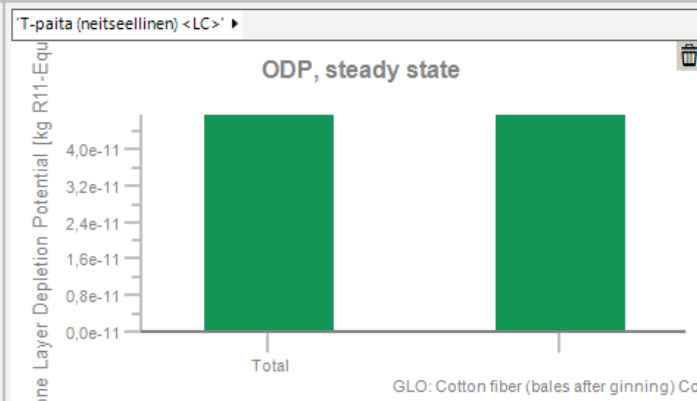
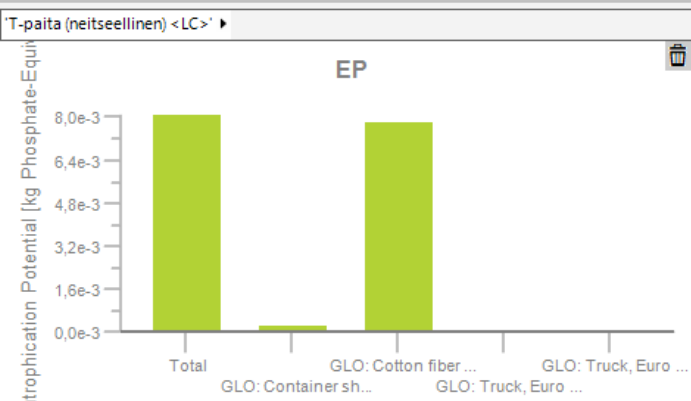
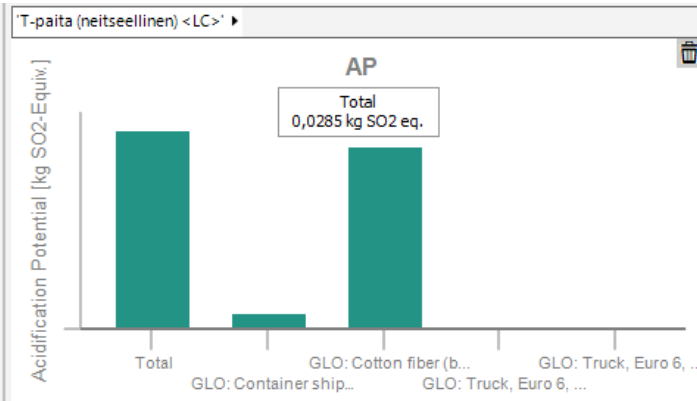
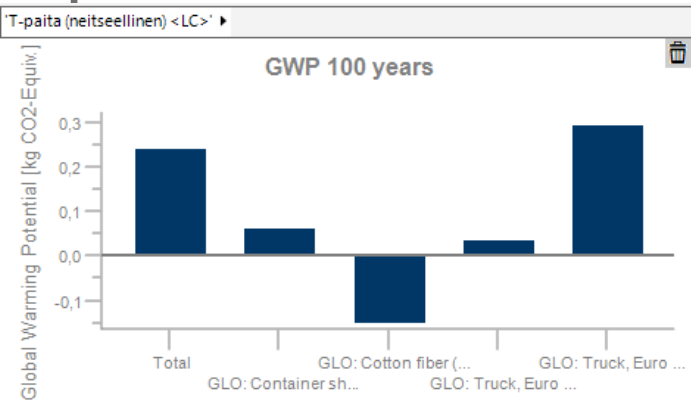

Tulosten ilmoittaminen

GaBi

- Tulokset ilmoitetaan diagrammeina sekä luettelona

	T-paita (neitseellinen)
Flows	1,25E004
Resources	6,3E003
Energy resources	58,8
Land use	
Material resources	6,24E003
Deposited goods	2,38
Stockpile goods	2,38
Emissions to air	5,56E003
Emissions to fresh water	644
Emissions to sea water	2,62
Emissions to agricultural soil	-11
Heavy metals to agricultural soil	4,92E-008
Inorganic emissions to agricultural soil	-10
Organic emissions to agricultural soil	-1
Emissions to industrial soil	3,06E-005
Heavy metals to industrial soil	3,11E-009
Inorganic emissions to industrial soil	3,06E-005
Organic emissions to industrial soil	1E-010

OpenLCA

- OpenLCA ilmoittaa tulokset riippuen käytetyistä tietokannoista
- Tulokset tulevat kaavioina sekä luetteloina

Higg MSI

- Tulokset annetaan sekä Higg Co:n kehittämällä, omalla indeksillä (pisteytys per 1 kg materiaalia) sekä arvoina kunkin ympäristövaikutusluokan mukaan
- Huomioi neljä PEF:n ympäristövaikutusluokkaa:
  - Ilmaston lämpeneminen
  - Rehevöityminen
  - Luonnonvarojen ehtyminen – fossiiliset luonnonvarat
  - Luonnonvarojen ehtyminen – vesi
- Lisäksi kemialliset vaikutukset, joka on Higg-työryhmän itse kehittämä luokka

Material	Impact	Impact	Benchmark	Components	☒ MSI Score ☒ Life Cycle Impact Assessment				
					Global Warming	Eutrophication	Water Scarcity	Resource Depletion, Fossil Fuels	Chemistry
Cotton fabric Raw Material Source Yarn Formation Method Textile Formation Preparation Coloration Additional Coloration and Finishing Chemistry Certifications	100%	25.5							
		25.5	5.36	5.07	1.86	4.90	8.29		
			5.36	5.07	1.86	4.90	8.29	—	
			5.68 kg CO2 eq	0.005 kg PO4--- eq	4.06 m3	71.5 MJ	17.5 units		
			0.354	0.122	0.044	0.285	1.24		Cotton fiber, recycled
			0.376 kg CO2 eq	1.167e-4 kg PO4--- eq	0.095 m3	4.16 MJ	2.61 units		
			1.46	0.562	0.189	1.06	1.11		Spinning, cotton, for knit, open e...
			1.55 kg CO2 eq	5.364e-4 kg PO4--- eq	0.413 m3	15.4 MJ	2.35 units		
	100 %		0.196	0.114	0.016	0.107	1.04		Knitting, 300 DTEX-270 denier-2...
			0.208 kg CO2 eq	1.085e-4 kg PO4--- eq	0.035 m3	1.57 MJ	2.20 units		
			0.776	1.05	0.579	0.845	2.06		Preparation for dye (scouring, et...
			0.822 kg CO2 eq	9.974e-4 kg PO4--- eq	1.26 m3	12.3 MJ	4.35 units		
			2.57	3.23	1.03	2.61	2.84		Batch dyeing (incl. piece, jet, jig,...
			2.73 kg CO2 eq	0.003 kg PO4--- eq	2.25 m3	36.1 MJ	6.00 units		
			0	0	0	0	0		No Process Currently Selected f...
			0 kg CO2 eq	0 kg PO4--- eq	0 m3	0 MJ	0 units		
									No Chemistry Certifications Selected

STJM ympäristölaskuri

Tuotekohtaisesta materiaalien vertailusta:

- Tulokset kolmessa muodossa: nykyinen kulutus, vaihtoehtoinen kulutus ja näiden erotus
- Tulokset annetaan veden kulutuksesta (litra) ja päästöt ilmaan (kg CO₂e)
  - Vaihtoehtoina kpl tai raportointijakso
- Laskee vain eri materiaalien ympäristövaikutukset, ei tuotteen koko elinkaarta
- Materiaalienkaan osalta ei huomioida esimerkiksi tuotantomaata, valmistuksessa käytettyjä energiamuotoja tai kuljetuksia

Työkalut ja PEF

	GaBi	OpenLCA	HIGG MSI	STJM
Soveltuuko LCA-laskentaan?	X	X		
Noudattaako PEF:iä?	X	X		
Huomioidut ympäristöluokat	16/16	16/16	4/16	0/16

T-paitojen vertailu

GaBi

- Kahta eri t-paitaa ei pystynyt vertailemaan keskenään, koska käytössä ollut lisenssi ei mahdollistanut kierrätetyn puuvillan valitsemista raaka-aineeksi
- Kalliimmalla lisenssillä kierrätetyn puuvillan valitseminen raaka-aineeksi olisi mahdollista

OpenLCA

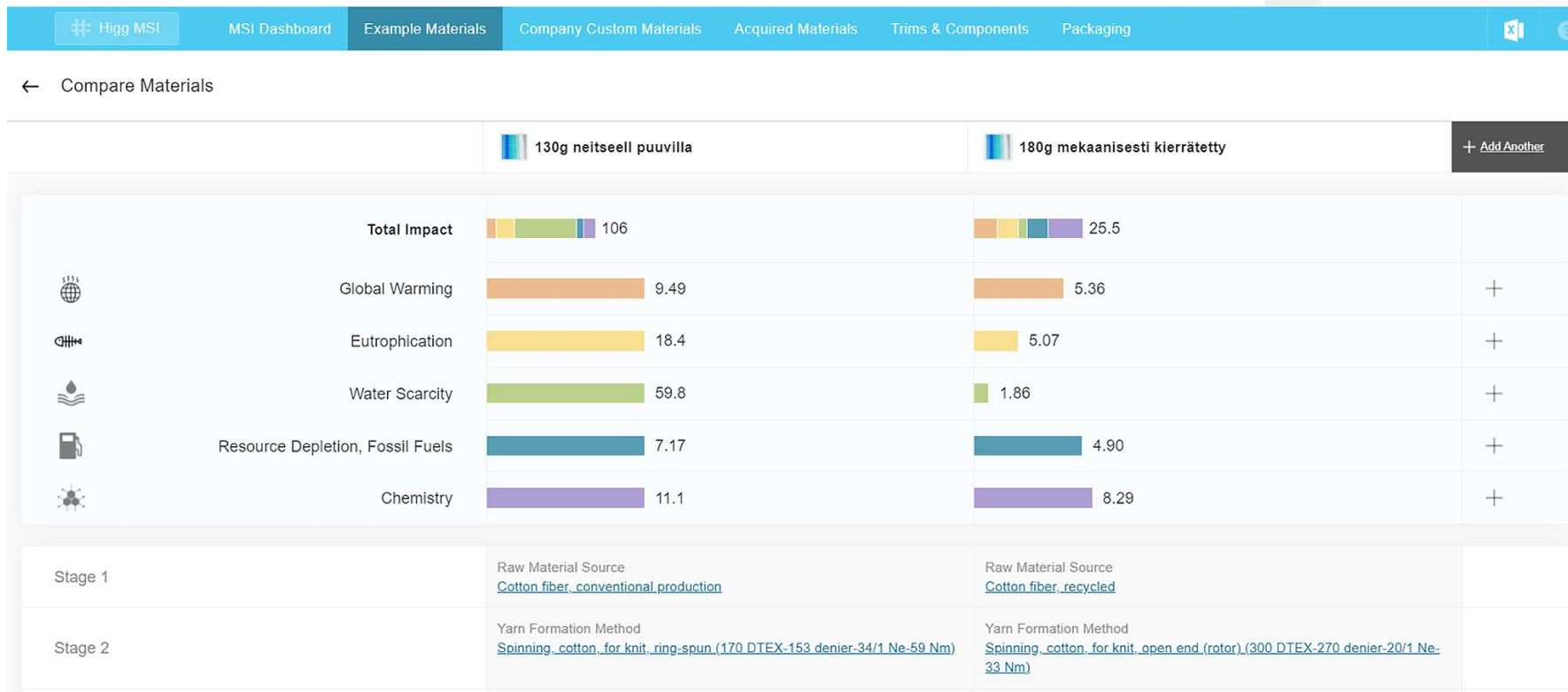

- T-paitojen vertailu ei onnistu ollenkaan, sillä saatavilla olleista tietokannoista ei löydy t-paidan valmistukseen liittyviä prosesseja ja virtoja
- Maksullisella tietokannalla t-paitojen vertailu olisi mahdollista

Higg MSI

- Kahden erilaisen t-paitamateriaalin vertaileminen onnistuu, kun lähtötiedot ovat riittävän tarkat

STJM ympäristölaskuri

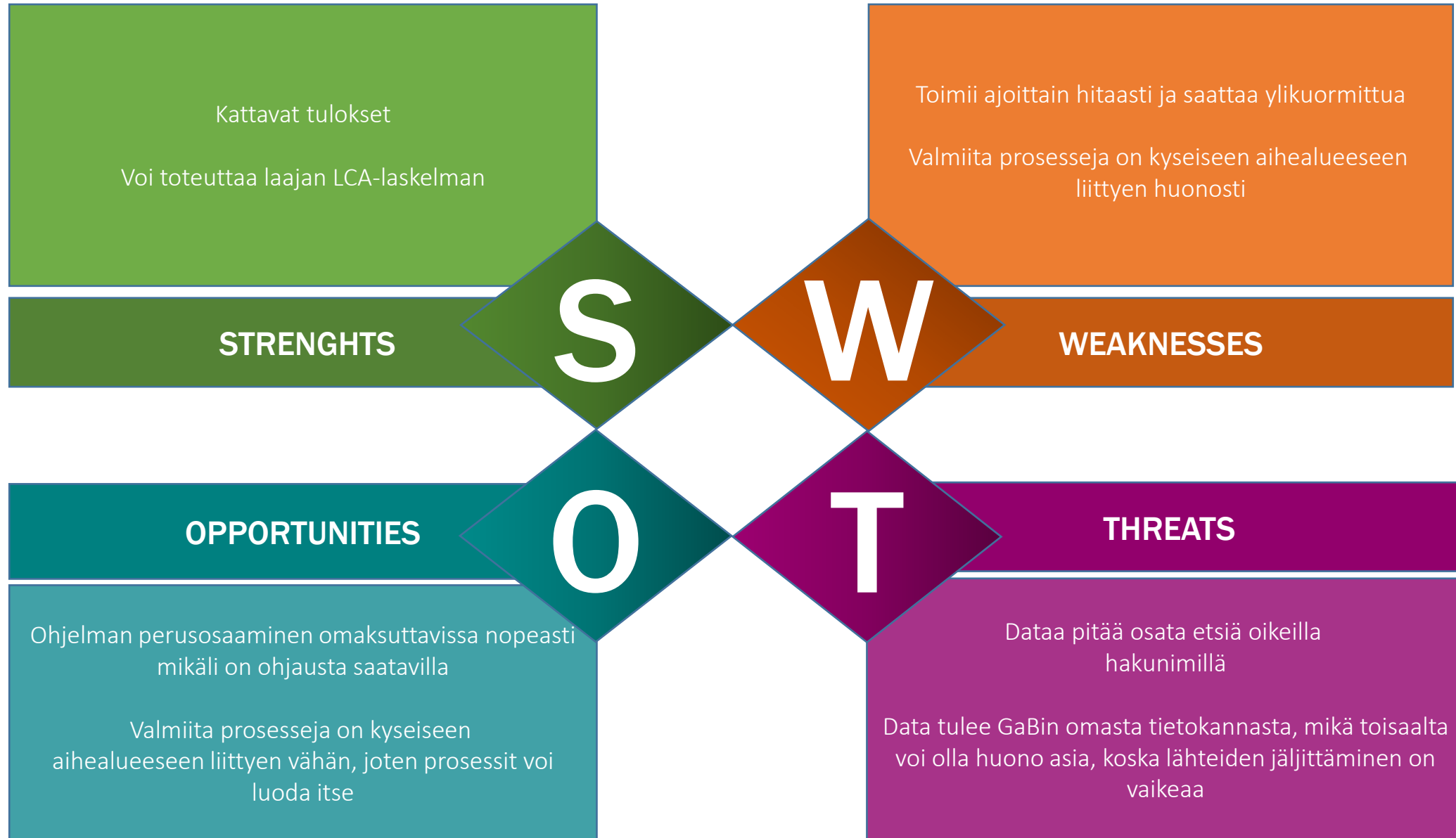
- T-paitojen eri materiaaleja pystyi vertailemaan keskenään laskurin avulla
  - Laskuriin voi kerralla syöttää kahden eri tuotteen materiaalit
- T-paitojen painot pystyi syöttämään vain 0,1 kg:n tarkkuudella, joten vertailussa olevien t-paitojen painoeroja ei voitu huomioida (t-paitojen painoero 58 g, molemmat pyöristyivät laskurissa 0,2 kg)
- Tulokset:
  - 100-prosenttisesti neitseellisestä puuvillasta valmistettu t-paita: vedenkulutus 620 litraa, kasvihuonekaasupäästöt ilmaan 1 kg CO₂e
  - 100-prosenttisesti kierrätetystä puuvillasta valmistettu t-paita: vedenkulutus nolla litraa, päästöt nolla kg CO₂e

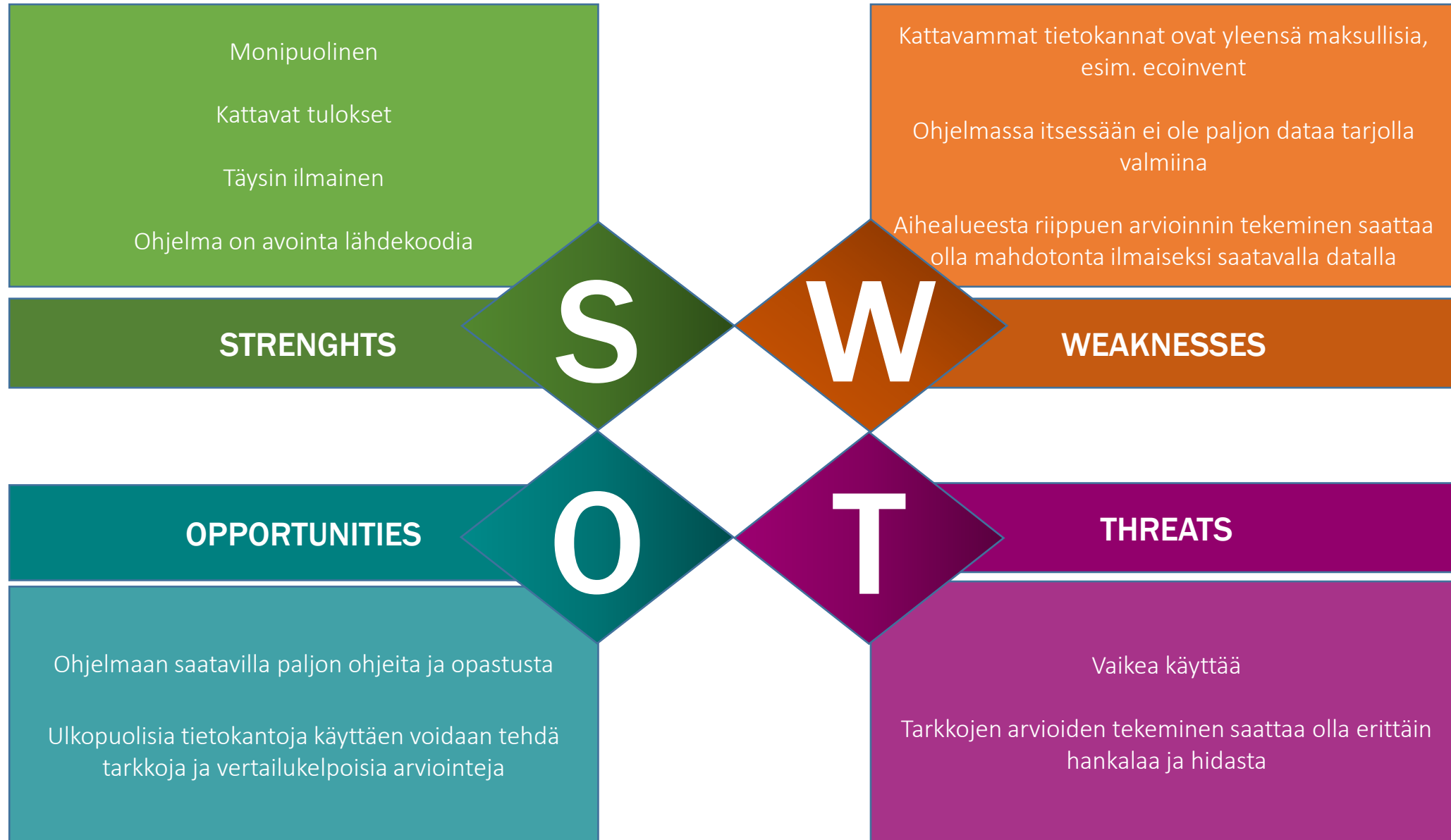
Testaajien huomiot

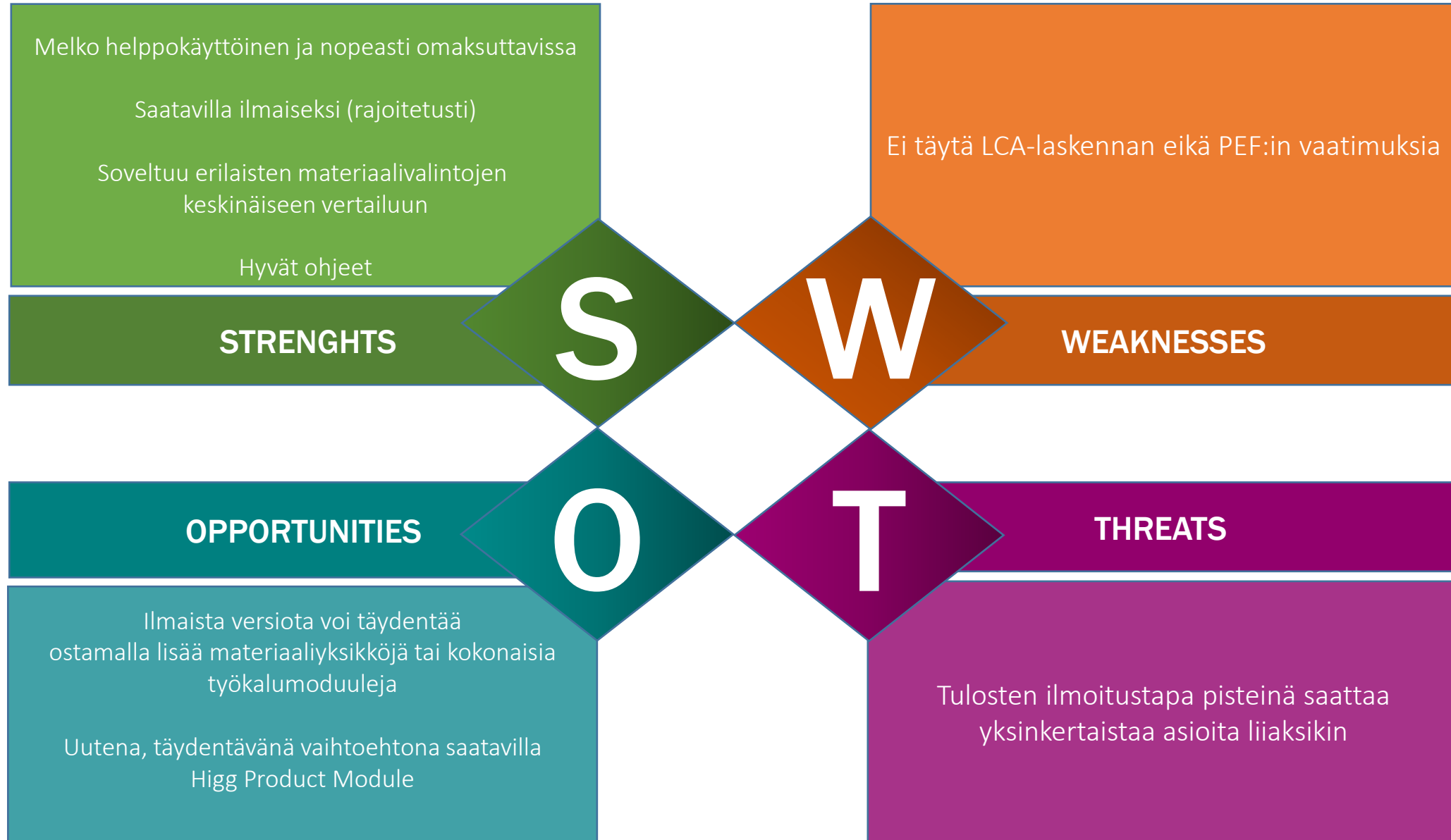
GaBi

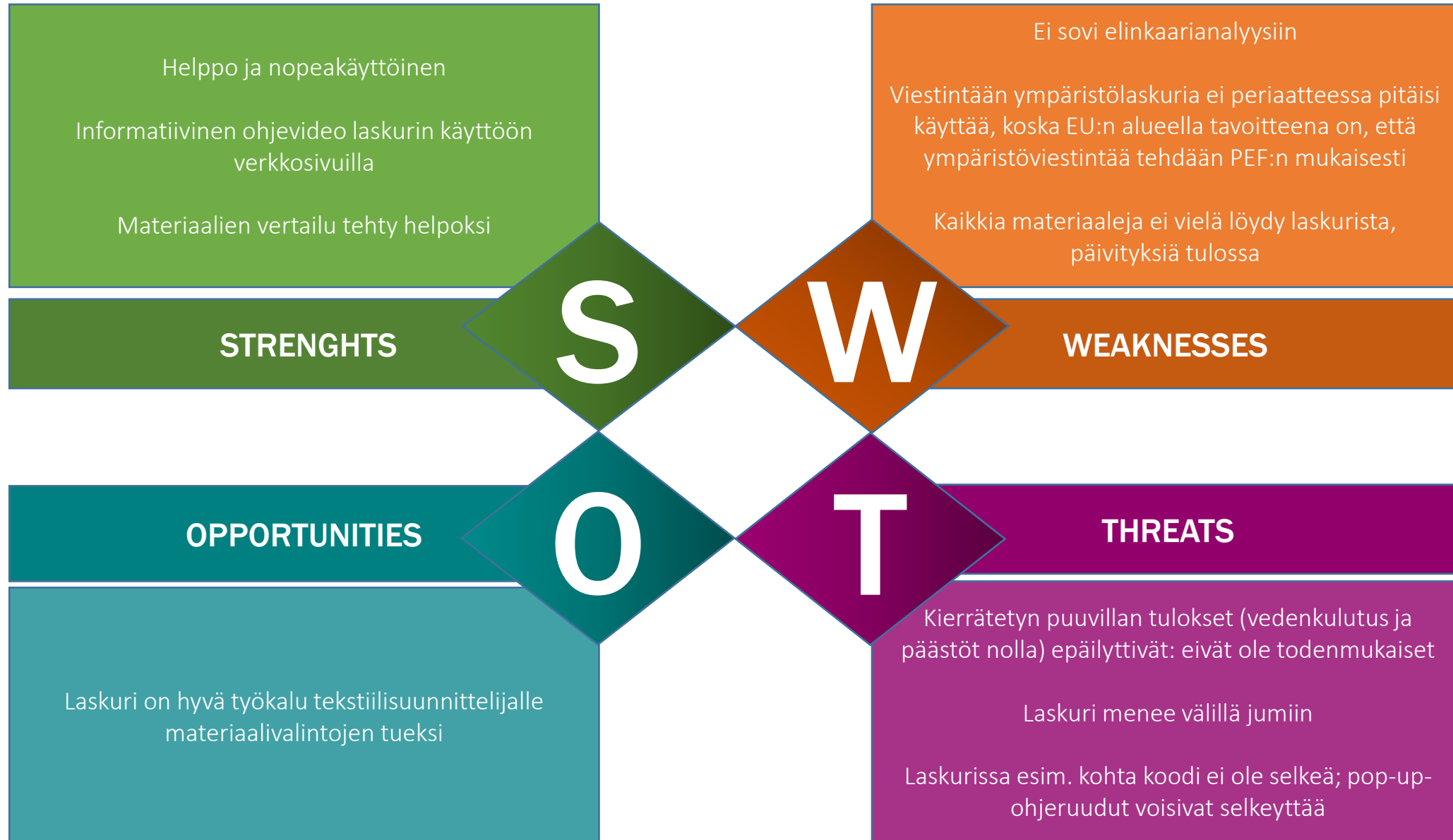
OpenLCA

Higg MSI

STJM ympäristölaskuri

Yhteenveto

- GaBi soveltuu hyvin tarkkoihin LCA-laskelmiin, joiden pohjana on PEF, mutta vaatii perehtymistä, aikaa ja rahaa
- OpenLCA soveltuu hyvin tarkkoihin LCA-laskelmiin, mutta käytössä vaaditaan kattavaa tietokantaa, jotta PEF:in kriteerit täyttyvät
  - Ohjelman käyttö vaatii todella paljon perehtymistä ja käyttö voi olla hidasta, jos halutaan saada tarkkoja tuloksia
- Higg MSI soveltuu materiaali- ja valmistusmenetelmien ympäristövaikutusten vertailuun
- STJM ympäristölaskuri sopii tekstiilialan yrityksille tekstiilien materiaalivalinnan tueksi
  - Ympäristövaikutusten viestintään pitäisi käyttää PEF:iä noudattavaa laskuria
- Tässä vertailussa mukana olleiden laskureiden lisäksi on paljon muitakin elinkaarilaskureita
  - Esimerkiksi GaBin lisäksi toinen suosittu kaupallinen LCA-työkalu on SimaPro
- LCA-arvioinnin hankkiminen palveluna on myös vaihtoehto

Kiitos yhteistyöstä!

- Mentorit VTT:ltä: Tiina Pajula & Pirjo Heikkilä
- Ohjaajat Turun ammattikorkeakoulusta: Henna Knuutila & Inka Mäkiö
inka.makio@turkuamk.fi
- Ohjaaja LAB-ammattikorkeakoulusta: Kirsti Cura
- Pure Waste, Jukka Pesola
- STJM, Satumaija Mäki